

PREDSEDNIK ZA SKLENITEV NENAPADALNE POGODBE

ZDRUŽENE DRŽAVE NE BODO VEČ POŠILJALE SVOJIH MORNARJEV V LATINSKO-AMERIŠKE DRŽAVE

Načelniki 54 držav so dobili predsednikovo poslanico. — "Kdor ovira napredek, se bo moral zagovarjati pred civilizacijo". — Roosevelt se popolnoma strinja s predlogi angleškega ministrskega predsednika MacDonalda. — Vse ofenzivno orožje je treba odpraviti.

WASHINGTON, D. C., 16. maja. — Predsednik Roosevelt je naslovil na monarhe in predsednike republik vsega civiliziranega sveta posebno poslanico, v kateri jih poziva, naj se zavzemajo za politični in gospodarski sporazum med narodi.

Predsednik se zaveda, da postaja položaj v Evropi od dne do dne bolj napet, da ženevska razorožitvena konferenca ni dosegla dosedaj še nobenih bistvenih uspehov in da se bo svetovna gospodarska konferenca obnesla le v slučaju, če bodo začele države zasledovati drugačno politiko.

Roosevelt je s svojo poslanico prehitel nemškega kanclerja Hitlerja, ki bo jutri nastopil pred nemškim državnim zborom ter pojasnil cilje nove nemške vlade.

Predsednik je odločno obsodil one države, ki s svojo nacionalistično politiko ovirajo napredek ter jih opozoril, da se bodo morale za svoja dejanja zagovarjati pred civiliziranim svetom.

Po mnenju nekaterih kongresnikov, je predsednikova poslanica naperjena v prvi vrsti proti Nemčiji.

Predsednik se je zavzel za angleški razorožitveni načrt, torej za odpravo vsega orožja, ki ne služi izključno le obrambni svrhi.

Po njegovem mnenju je bila edina rešitev, če vse države sklenjeno nenapadno pogodbo ter obljubijo, da ne bodo pošiljale svojega vojaštva preko meje, razen v slučaju, ako bi kaka država kršila to pogodbo.

Predsednik je v svojem pozivu odločno poudaril, da je mogoče preprečiti pretečo svetovno katastrofo edino v slučaju, če bo ženevska razorožitvena konferenca uspešna in če se bo obnesla svetovna gospodarska konferenca, ki se bo vršila meseca junija v Londonu.

Od tega uspeha sta odvisni sreča in eksistenca moških, žena in otrok po vsem svetu.

Država, ki bo skušala ovirati uspeh teh konferenc se bo morala zagovarjati pred vsem civiliziranim svetom.

Da smatra Roosevelt londonsko konferenco za silno važno, je poudaril s tem, da je poveril načelniku svojega kabineta, Cordellu Hullu, vodstvo nad ameriško delegacijo, ki bo po dveh tednih odpotovala v Anglijo.

V predsednikovem pozivu je zelo značilna tudi točka, v kateri obljublja, da Združene države ne bodo več pošiljale svojih mornariških vojakov v centralno-oziroma južno-ameriške republike.

Predsednik stoji na stališču, da je treba odobriti MacDonalda načrt za postopno odpravo ofenzivnega orožja ter skleniti konsultativno pogodbo, da se za slučaj preteče vojne združijo narodi v trdno fronto; pozneje se morajo narodi še bolj razorožiti; dokler so pogajanja v teku, naj bouveljavljeno za časno premirje v oboroževanju; države naj sklenejo nenapadno pogodbo, s katero se svečano zaobljubijo, da ne bodo pošiljale vojaštva preko svojih meja.

Po mnenju speakerja Raineya, je predsednikov poziv naperjen v prvi vrsti proti Hitlerjevi vladi, ki hoče povečati nemško armado navzlic določbam versailleke mirovne pogodbe.

Rooseveltova administracija priznala Rusijo

POTRES V CALIFORNIJI

V San Francisco je bil močan potres. — Prebivalci so zbežali na ulice. — Zavzel je razdaljo 100 milj.

SAN FRANCISCO, Cal., 16. maja. — Na San Francisco polotoku je bil v torek zjutraj v razdalji 100 milj močan potres. Zemlja se je pričela tresi ob 3.46 zjutraj, kar je trajalo okoli 45 sekund.

Telefonska zveza je bila za nekaj časa pretrgana, ker so telefonisti zapustili svoja mesta. Vse važnejše ulice so bile polne takšijev, ki so hiteli proti hotelom.

Velika razburjenost se zavladala v kitajskem delu mesta, kjer je več tisoč Kitajcev zbežalo na ozko Grant ulico.

Razburjenje se je poglobilo, ko so potresni sunki ravno tako naglo ponehali, kot so prišli.

Iz Stocktona, ki se nahaja 99 milj od San Francisco, poročajo o močnem potresnem sunku in ravno tako iz Sacramento, 100 milj od San Francisco.

Močan potres je bil tudi v Petaluma; v Vallejo, ki se nahaja na severnem koncu San Francisco zaliva, so občutili tri sunke.

V Oaklandu so se v telefonskem uradu postavile avtomatične ure.

Na južni potres je bil v East Bay okrožju, kamor spadajo kraji, kot Oakland, Alameda, Hayward, Berkeley, Richmond in Martinez.

MESTO BO ZASEGLO HOTELE

CHICAGO, Ill., 16. maja. — Oblasti Cook okraja so sklenile, da zasežejo 69 hotelov v Chicago, ravno tako tudi gledališča, postopoma za urade in lastnino klubov ter jih bo upravljal okraj zaradi zaostalih davkov.

Vsa ta postopnja so zaostala v plačevanju davkov v znesku \$3,023,314. Ko bodo davki plačani, bodo postopnja zopet izročena lastnikom.

BOLIVIJA JE PRIPRAVLJENA ZA POGAJANJA

ŽENEVA, Švica, 16. maja. — Bolivijška vlada je po kablu sporočila Ligi narodov, da je pripravljena pogajati se za poravnavo spora v vojni s Paragvajem. Delegati so mnenja, da bodo vsled tega ustavljeni krvavi boji v Chaco.

Paragvaj je sprejel ponudbo za pogajanja že prej.

Bolivijški zunanji minister Demetrio Canelas je v svojem kablju sporočil, da je Bolivija pripravljena pogajati se na podlagi uveljavljenih stališč obeh nasprotnikov. Bolivija želi preprečiti sedanjo napetost, ki bi gotovo vodila do velikega prelivanja krvi.

UBOJI MED KOMITAŠI

ZOFIJA, Bolgarska, 16. maja. — Dva komitaša, ki sta pripadala Protogorovi stranki bolgarskih ustašev, sta bila iz zasede ustreljena, ko sta se z avtomobilom peljala v Varpo. Najbrže so jih ubili komitaši nasprotni Mihaelove stranke.

ANGLIJA PODPISUJE POGODBE

Sklenila je trgovsko pogodbo s Švedsko in Norveško. — Prihodnji teden bo sklenila pogodbo s Finsko.

LONDON, Anglija, 16. maja. — Anglija je podpisala trgovske pogodbe s Švedsko in Norveško. V nekaj dneh bo objavljena vsebina teh pogodb. Iz uradnih virov je bilo naznanjeno, da bo v tem času carinskega premorja Anglija sklenila trgovsko pogodbo samo še s Finsko. Prihodnji teden bo prišla v London finska delegacija. Pogajanja z Islandijo se nadaljujejo. Po pogodbi s Norveško bo Norveška kupila v Angliji vsako leto 70 odstotkov premoga, pogodbo s Švedsko pa določa 50 odstotkov.

Financijski minister Neville Chamberlain je v poslanski zbornici naznanil, da angleška vlada z ozirom na carinsko premirje ne bo zvišala carine, razen za katera blago je bila stavljena predloga pred 12. majem.

FRANCOSKE TOVARNE NAJ SE PRIPRAVIJO

Francoska vlada je zahtevala popis vseh tovarn. — Naznaniti morajo število delavcev in zmoglost produkcije.

PARIZ, Francija, 16. maja. — Z ozirom na obrambo dežele je vlada naročila vsem pariskim tovarnam, da tekom enega meseca na znanjijo število delavcev in obsežnost tovarn.

Ta odredba je bila izdana z ozirom na Hitlerjev govor v poslanski zbornici glede oborožitve Nemčije. Policijski prefekt Jean Chiappe je izdal naročilo pariskim tovarnam. Ta odredba zadene vsa podjetja, ki imajo zaposlenih nad 500 delavcev ter trditve za kovine, les, živež, obleko, kemične naprave in bančna podjetja ter vsa podjetja, ki dobavljajo karkoli za armado.

Svet poslanikov, čegar naloga je skrbeti, da se izvršuje versailleška pogodba, bo v kratkem odločno nastopil, ker Nemčija na razorožitveni konferenci v Ženevi zahteva pravico za oborožitev.

Pariz in London resno razmišljata o tem, da bo svet poslanikov nastopil z zahtevo, da stopi versailleška pogodba v popolno veljavo.

Temu svetu načeljuje stari francoski diplomat Jules Cambon in v letih svetovne delavnosti je ameriški poslanik mnogokrat prisostvoval kot opazovalec. Zadnja leta svet poslanikov ni imel mnogo posla, toda je še vedno v veljavi.

Svet poslanikov bo zopet obnovil svoje delovanje z ozirom na izjavo kanclerja Hitlerja in predsednika Roosevelta.

Splošno pa se domneva, da Hitler ne bo stavil predloženih zahtev glede oborožitve Nemčije, kajti italijanski ministrski predsednik Mussolini je povedal Hitlerju, da Ita-

POLOŽAJ NA KITAJSKEM

Zavzeli so mesto Miyun. — Kitajci imajo zakope kot v svetovni vojni. — Domače prebivalci v o beži.

TOKIO, Japonska, 16. maja. — Japonska armada je zavzela mesto Miyun, 30 milj severno od Peipinga. V dvehurnih bojih za mesto je padlo osem Japancev, med njimi tudi major Kamibayashi, trideset pa jih je bilo ranjenih. Kitajska vojska je bežala proti jugu.

Kitajci so imeli slične zakope, kot so bili na zapadni fronti v svetovni vojni. Bili so skoro nepremagljivi in Kitajci so izjavili, da se bodo borili do smrti, da vzdržijo črto.

General Matsuda je s svojo brigado brez boja zavzel Fengtun. — Kitajski vojniki so pobegnili.

General Nobuyoshi Muto, vrhovni poveljnik japonske armade v Mandžuriji, Džeholu in zasedenem ozemlju južno od kitajskega zidu, poroča zunanjemu ministru grofu Yasuwa Učida, da se namen japonske vojske zlomiti odpor in izzvati Kitajce.

Črta od Miyuna do izliva reke Lvan bo določevala nevtralnno ozemlje v varstvo mančukuo meje proti kitajskim napadom.

PEIPING, Kitajska, 16. maja. — Ameriško poslaništvo je svetovalo Amerikancem v vojnem ozemlju v severni Kitajski, da se takoj umaknejo, ker se japonska ofenziva penika južno proti Peipingu. Poslaništvo je opozorilo vse tujece v Tungčev, 12 milj vzhodno od Peipinga, da se brez zadržka preselijo v Peiping.

Ameriški poslanik Nelson T. Johnson se naročil ameriškega generalnemu konzulu Franku Lockhart v Tientsinu, da predloži japonskemu poslaništvu natančen seznam ameriške lastnine v severni Kitajski. Obenem s seznamom pa ameriški poslanik opozarja japonsko poslaništvo, da je neobhodno potrebno varovati Amerikance in njih lastnino v vojnem ozemlju.

Nastop ameriškega poslanika je prišel nekaj minut zatem, ko je japonsko poslaništvo naznanilo, da bo japonska armada držala 7500 kvadratnih milj kitajskega ozemlja znotraj kitajskega zidu, dokler ni rešen ves spor med Japonsko in Kitajsko.

Japonski poslanik je tudi naznanil, da bodo Japonci držali vse sedaj zavzeto ozemlje, ne da bi se mnogo dalje predirali, vendar je gotovo, da bodo Japonci postavili svojo črto v obstreljavalni oddaljenosti od Peipinga in Tientsina.

Kitajci v velikih tramah beže proti jugu. Na tisoče jih je odpotovalo iz Peipinga in na tisoče jih prihaja s severa.

RUDNIŠKA NESREČA

WHITLEY CITY, Ky., 16. maja. V Stearns Coal and Lumber Co. majni št. 4 je nastala eksplozija, pri kateri so bili ubiti trije majnerji.

lija sicer podpira Nemčijo v njeni zahtevi po enakosti, da ne more privoliti v njeno oborožitev v nasprotju z versailleško pogodbo.

BORAH JE MNENJA, DA JE STORJEN PRVI KORAK K PRIZNANJU RUSIJE

WASHINGTON, D. C., 16. maja. — Dejstvo, da je poslal predsednik Roosevelt svojo poslanico tudi v Moskvo, tolmačijo nekateri na ta način, da je administracija priznala sedanjo rusko vlado in da bo formalno priznanje kmalu sledilo. Drugi jim pa ugovarjajo, češ, da Rooseveltov postopek ne pomenja priznanja.

Senator Borah, prejšnji predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve in velik zagovornik sovjetske Rusije, je mnenja, da je predsednik Roosevelt priznal rusko vlado, s tem, da je poslal svoj poziv predsedniku sovjetskih socialističnih republik, Kalininu.

Speaker Rainey pravi, da je ta predsednikov postopek nekaj zelo razveseljivega, kajti skrajni čas je, da se Amerika in Rusija zbližata, ker bo to v trgovskem oziru za obe izredno velike važnosti.

Na svetu so tri dežele, kojih vlad Amerika ne priznava. To so Sovjetska Unija, ter republiki Liberia in Salvador.

Zelo značilno je, da je bila poslana Rooseveltova poslanica Sovjetski Uniji, ne pa Salvadoru in Liberiji.

Je prvo direktno poročilo ruski Rooseveltova poslanica Kalininu vlad iz leta 1918, ko je predsednik Wilson opozoril Kalininovega prednika Jacoba Sverdlova, naj ruska vlada ne sklepa z Nemčijo separatnega miru.

POVODNI NA OSREDNJEM ZAPADU

CHICAGO, Ill., 16. maja. — Nevarnost povodnji postaja vedno večja na južni meji državi Illinois in Indiana. Vsled neprestanega deževja so izrek in potokov nastali hudourniki.

V obeh državah je že utonilo 12 oseb — devet v Indiani in tri v Illinois. V Indiani cenijo škodo na \$2,000,000. Reke so v zadnjih dveh letih dosegle največjo višino.

V Terre Haute, Ind. je voda preplavila več tisoč akrov zemlje. Ljudje beže iz nižin v višje kraje.

SOVJETI IŠČEJO POSOJILO

MOSKVA, Rusija, 16. maja. — Sovjetska vlada je naznanila, da skuša dobiti notranje posojilo, za katero so povabljeni vsi sovjetski delavci, da podpisujejo do oktobra tritedensko plačo.

Posojilo bi znašalo 3,000,000,000 (\$1,500,000,000). Nosilo bo 10 odstotkov obresti in bo zapadlo v oktobru 1933.

ATENTAT NA SIDKY PAŠO

CAIRO, Egipt, 16. maja. — Policija je preprečila atentat na ministrskega predsednika Sidky pašo.

Ko je paša ravno hotel stopiti v vlak, da se odpelje v Aleksandrijo, je skočil proti njemu nek do-mačin in dvignil revolver. Policija pa ga je razorožila.

AVSTRIJA BO IZGNALA VSE NAZIJE

Kot je izgnala Hitlerjeve odposlance, bo izgnala še druge Nazijske. — Swastika zastava bo prepovedana.

DUNAJ, Avstrija, 16. maja. — V Avstriji je dobila Nemčija novo sovražnico, kajti avstrijska vlada je pripravljena izgnati 100 Nemcev in iz zanesljivih virov se naznanja, da bo fašistovski znak swastika v Avstriji prepovedan in da bodo nazijske organizacije razpuščene.

Kancler Engelbert Dollfuss je dovedel obe deželi, ki sta si bili vedno v zelo ozkih prijateljskih odnosih, skoro do preloma, ko je ukazal bavarskemu justičnemu ministru in osebnemu Hitlerjevemu odposlancu dr. Hansu Franku, da odpotuje iz Avstrije. V svojem ukazu označuje kancler Dollfuss dr. Franka kot nezaželenega tujca.

Dr. Frank je bil izgnan kmalu nato, ko je kancler Dollfuss prejel od Hitlerja oster protest proti neuljudnemu sprejemu nazijskih ministrov na Dunaj.

Dollfuss tudi ni ugodil Hitlerjevi zahtevi, da bi se opravičil.

IZBOLJSANJE DELAJSKIH RAZMER

WHEELING, W. Va., 16. maja. — The Wheeling Steel Corporation naznanja, da je njena tovarna Bentwood Mill, ki je bila zaprta od Novega leta, pričela s popolnim obratom in da je zaposlila 600 delavcev.

TAYLORVILLE, Ill., 16. maja. Peabody Coal Company naznanja, da je podpisala dve pogodbi, vsled katerih bo skozi celo poletje zaposlenih dodatnih 200 majnerjev.

WINSTON SALEM, N. C., 16. maja. — R. J. Reynolds Tobacco Company je v svoji tovarni za cigarete pričela delati tudi ponči. — Nanovo je bilo zaposlenih 600 delavcev.

STEELTON, Pa., 16. maja. — Nekaj sto delavcev, ki so bili še več mesecev brez dela, se je vrnilo na delo v Bethlehem Steel tovarnah.

DIVJE RACE SO SE ZALETELE NA CESTO

HENDERSON, Tex., 16. maja. Tekom hudega neurja se je jata več sto divjih rac spustila k tlom in so se se z vso silo zaletele v cesto, misleč, da je voda. Mnogo se jih je pri tem ubilo. Pa tudi ne-poškodovane so avtomobilisti mogli vjeti, ker so bile vse zbegane.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

PAUL KEPLER — J. PUČELJ

ZADNJA BRAZDA

Skromni angel, ki je bil pridelan življenju kmeta Tobija, je dobil od Gospodarja časov migljaj, naj konča. Angel je poznal račun starega Tobija, račun z nebom, račun z zemljo. Oba sta se vjemala. In tako si je izprosil smrt, da pride opravi svoje delo.

V ponedeljek zvečer, ko bi skrajšanje odpel, naj bi se zgodilo.

Kmet Tobija je šel v ponedeljek popoldne posebno dobre volje ven na polje. Na dvorišču ga je še njegova ljubljena, mala vnuka Jerica, zadržala in opomnila.

"Stari oče, ti si mi še vedno dolžan punčko, ki si mi jo bil obljubil in ki bi jo bila morala dobiti že predvečernim." —

Tobija se je popraskal za ušesi. Res je, če tri dni je bil Jerici dolžan punčko. To ni bilo v redu. In ker je imel srečo, je ravno šel pala mimo suha potovka, ki je šla v mesto. Ustavil je in rekel:

"Katarina, punčko rabim. Tako, ki kaj vzdrži!"

"In z modrimi očmi," je dopolnila Jerica.

"Da, z modrimi očmi," je rekel stari oče. "In tukaj so ti grošev, 10 grošev za punčko, in en groš za te, ki jo boš oskrbela."

Tako je bila kupčija sklenjena. Tobija ni bil nikomur več na svetu nič dolžan, niti Jerici ne, ki ji je pravzaprav zmeraj kaj "dolžan".

Zdaj je bil na polju in je s plitvim plugom preoraval strnišče. Bilo je lahko delo.

Pravzaprav bi mu sploh več ne bilo treba delati. Četrta leta sem je bil na vrtiku. In Tobija je imel dobrega sina. Ne bilo bi mu preveč, če bi stari oče dvajset let, ali še več, živel na vrtiku. Ne, veselil bi se. Bog naj blagoslovi Viljema! Ta mali vzdihljaj je bil refren vseh skrivnih himn stare kmečke duše, ki so kipele proti nebu.

Brazdo za brazdo vleče uradni konj gori in doli, in Tobija gre za drevesom, in njegove oči, polne miru, gledajo z veseljem na rjavo, mastno črno zemljo, ki izvira izpod železa.

Deteljina polje medli na ornice. Nad njim žvrgoli skrajšanje svoje kvele pesem in vrisajoče melodije. Tobija večkrat pomežkne k njemu v solunsko ozračje. Od nekdanj je imel rad skrajšanje.

Blíže, vedno bliže prihaja oralo deteljine. Kmalu bo delo narejeno.

Na nebu se kipi gorovje oblakov. Inja več vrhov, greben, ki jih veže, temne doline in strme brežine. Sonce se bliža pozorju, izgine za njim in posreduje njegov najvišji vrh. Potem sploži doli za črne zastore. Naenkrat postane temnejše in hladnejše na polju. Stari kmet pogleda k nebu, že hoče solnce že zati, pa vidi gorovje oblakov se smehljati in pravi: "Še je čas!"

Jasno poje skrajšanje nad deteljo. Brazda poleg brazde — vedno

bliže koncu. Viljem brusi na drugem koncu deteljinega polja koso. Nakosil bo klaje za zvečer. Že škriplje voz pod klajo po poljskem potu. Zdalj si Tobija malo oddahne.

Za grmovjem na travniku, ki mu je blizu, oprezuje obraz. Oster pogled poleti čez travnik, tako oster kakor je žarek iz očesa, ki ga lovec nameri na divjačino. In zdaj, ko Tobija grmu obrne hrbet, hušne senca čez travnik.

Smrt je tu. Pa ona sliši še peti skrajšanje rad deteljo, in sonce stoji še nad nebesnim robom. Prehitro je prišla. Tako se potuhne, nevidna človeškemu očesu, v zadnji kot polja. Angel, ki moli, kleči poleg nje.

Oha kakata.

Veselo gre Tobija spet gori po njivi. Tako dobro mu je; ne čuti se še nič utrujenega. Viljem je tudi enkrat zamahnil sem čez. To ga je razveselilo kakor vedno.

Spet se obrne plug.

"Zadnja brazda," pravi kmet glasno. "Veseli se, helec, zadnja brazda! Vsake stvari je enkrat konec!"

Polahko gre po njivi doli proti smrti, katere oči začijo skozi zrak. In smrt iztegne vrat. Toda angel jo prime za roko.

Še poje skrajšanje.

Izpod gorovja oblakov stopi za pet sonce in jasno stoji na večernem nebu.

Ko je Tobija sredi brazde, ga naenkrat zgrabi nekdo zadaj za ramo. Tobija se nekoliko prestraši in izpusti plug na tla. Konj obstane in pogleda nazaj.

Tedaj se že tudi Tobija nasmeje.

"Šepee je. In jaz tepee neumiti se strašim."

"Da," se smeje Šepee, "nič ne more bolj hitro in tiho teči, kakor kdor ima eno nogo hromo."

Tobija pozdravi starega prijatelja in vojnega tovariša. Ta gleda čudež se čez polje.

"Človek, Tobija, ti pač ne boš nikdar star? Ali si vse polje spet sam preobrazil?"

"Je lahko delo," pravi Tobija; "njiva je prhka, in plitvi plug ne posega globoko. In na dan manj kot osem ur dela na polju — to bi mi ne bilo všeč."

"Bo pač tudi prišlo enkrat, da moči opešajo, Tobija."

"Da, da, ampak ne bo mi všeč. Prav nič mi ne bo všeč."

"No ja, pa do takrat je še da leč. Dajva, nosljaj!"

Šepee potegne srebrno tobačnico iz žepa. "Lojzka" je vgrvirano na njenem pokrovu.

"Vi ste vendar tiči," se smeje Šepee. "trideset let me že odvajajo moja Lojzka noslanja, in kom sem star sedemdeset let, mi podarilo prijatelj srebrno "Lojzko"!"

To ste dobro pogodili, Tobija. To je dobra šala!"

"Da, da," se smeje Tobija veselo, in solza mu stopi v oko.

"Pa menda ni vzela za hudo?"

"Lojzka?" Ne, ne! Njepa ime v srebrni! Dobro se ji je zdelo, hotela pa je dozo vtakniti v stekleno omro. No, to ne gre. Jaz se hočem vedno spominjati nate, stara, sem rekel. Nak, tak nosljaj!"

"Naj živi Lojzka!" reče Tobija in noslja. Precej nato mora desetkrat kihnuti.

"Je močna sorta!" reče Šepee. "Moje zasmljene nosnice morajo kaj takega imeti. Ti pa nisi navajen."

Smrt na koncu polju zopet stegne vrat. In zopet prime angel njeno roko. Skrajšanje se poje.

"Dobro izgledaš," reče Šepee. "Si bil pač brhek dečko. Jaz mislim tokrat — pred tridesetimi leti — bi bila Lojzka raje vzela tebe kakor mene."

"No, ne," protestira Tobija. "Sebehoj se ni nikdar upal noben fant sprejeti."

Šepee potrka z bolestinim smehljajem na svojo hromno nogo.

"No, ja," reče Tobija, "za domovino! To je čast!"

"Da, da," vzdihne stari tovariš, in brz nato že v stoletje obravnavala slučaj, kako je Šepee prišel do svoje hromne noge, kar mu je tudi na kopalo priimek, ki ga pa ni zameril. Delo počiva, zadnja brazda leži na pol dokončana, sonce pada globlje na nebu.

Tedaj se skrajšanje spusti iz zra-ka doli na deteljino polje. Smrt vstane, gre sklonjena navzdol po njivi, vzame svetle škarje iz rokavca. Toda skrajšanje se dvigne še enkrat visoko nad obema vojnikoma tovarišema, ki se naslajata v spominu. In smrt se plazi zlovoljna na svoje mesto nazaj.

Zdaj sta oba stara končala.

"Kajne, ti se boš poljal na vozu z deteljo domov?" vpraša Šepee.

"Da, na detelji se tako mehko in dobro sedi."

"Jaz se ne morem," reče Šepee; "moje tiganje ne strpi, da bi sedel na detelji."

Podasta si roke in se ločita.

Tobija privzdigne oralo in konča zadnjo brazdo.

Čisto poje skrajšanje. Angel povzdigne sklenjene roke. Smrt preži.

Brazda je končana. Tobija odloži plug in izpreže konja. Potem gleda po njivi.

Počasi se priplazi smrt zadaj za njim in se stegne visoko kvišku nad njegovo glavo.

"Vse polje leži lepo," reče Tobija v globoki zadovoljnosti.

Tedaj pretrga skrajšanje evrce svoje pesem in pade v deteljo.

Lahno se zasvetlika nad Tobijevo glavo.

Brez najlahnejšega glasu zdrzne mrtve na mehko, rjavo prst.

Viljem divja čez polje, vpiljoč in pogosto padajoče teče prestrašeni stari Šepee. Jokata, vzdihujeta, poskušata ga z okornimi gibi zopet oživiti, toda mrtvi Tobija se smehlja njunemu brezplovnemu početju.

Tedaj sta uvidela, da je vse zaman. — Glasno jokaje se zgrudi mladi, krepki Viljem poleg očeta v deteljo; do mozga pretresen stoji Šepee poleg tako hitro palega tovariša. Ravno kar je krepak in vesel in zdaj mrtve — kako je to mogoče, kako je to mogoče? Šepee se udari trikrat na prsi: "Bog bodi milostljiv nam, grešnikom."

Tedaj ga kar vsega ohromi misel. On je dal Tobiji njuhati od svojega močnega tobaka, in on je moral tako kihati, da mu je pač počila srčna žila. O Gospod Bog — Gospod Bog —

Šepee grenko joka in preklinja hudo tobakarjenje, ki ga je proti volji svoje žene ljubil trideset let. In vzdihuje:

In je tako iz sebe od bolesti in obupa, da niti ne opazi, kako njegovi prsti mehanično odpirajo dolo in v razburjenosti tlačijo šepce za šepcem v nos.

Voz z deteljo priropota.

"Na deteljem vozi se je hotel peljati domov," vzdihuje Šepee.

Viljem prikim, in tako položita očeta na vojnivo deteljo. Počasi

pelje voz čez vzdignjene razore proti poti. Šepee je iz sebe, in namišljena krivda mu stiska srce. On ne vzdrži, izpove se Viljemu, obloži in se odpočevanje tobaku.

"Tobak ni kriv," pravi. "Bog je tako hotel."

Tedaj se Šepee pomiri.

Ah, kako je lepo, kako se stari kmet Tobija pelje domov! Najljubši konji ga peljejo. Ljubljani sin in prezvesti prijatelj ga spremljata. In onadva ljubita mrtvega v tem trenutku mnogo, mnogo bolj kakor ljubita sama sebe.

Na hribu se Viljem ustavi in pokazuje proti zahodu.

"Tja je šla duša očeta!" — pravi mirno in pobožno.

Dve beli gorovji stojita na nebu s srebrnimi vrhovi, in sredi med njima je odprta pot v rdeče žarčice zlato deželo.

Solnce je šlo po tej poti, in zdaj gre pa njej skromen angel s kmečko dušo proti večni domovini.

Kaj se smehlja angel v hladni detelji? Kmet je šel ven na oko polje, kronan kralj, ki je povzdignjen nad ves svet, se vrača domov.

Večerni zvon poje svojo globoko, pobožno, pokojno večerno pesem.

Na vratih v dvorišču sedi mala Jerica. Blažena drži v naročju novo punčko in željno gleda s svojimi velikimi očmi navdoli po poljski poti.

Starega očeta čaka.

MED NOVO GVINEJO IN HEBRIDJI

Ze več mesecev jadra raziskovalec dr. H. Bernatzik po Salomonskih otokih, ki ležijo med Novo Gvinejo in Hebridi. Njegov smoter je raziskati in proučiti večinoma še nepopolnoma divja ljudstva in rodove, ki žive v teh krajih. Melaneziško ljudstvo je namreč etnološko in antropološko dočela neraziskano.

Po brežičnih brzojavkah, ki jih je poslal raziskovalec svojim prijateljem in znancom, je videti, da se je moral ustaviti dalj časa na Guadaleanarju. Tam so ga zadržali

močni nalivi, ki so dolgo časa vznemirjali ondote kraje in njih prebivalstvo.

Sele ko se je deževje pomirilo, se je posrečilo dr. Bernatziku priti na papirje. Odslal je v malem čolnu z jadrnom proti otokom Malaiti, Ova Raha in Three Sisters, ki ležijo vsi vzhodno od Guadaleanarja. Ta vožnja je bila zelo naporna in skrajno riskantna. Učinkovito čoln je plul večinoma med koralnimi čerami.

Na Ovi Rahi je raziskovalec poklonil čoln mlademu sinu poglavarja ondote rodu. Ta ceremonija je bila nekaj čisto posebnega in ji ne smel razen dr. Bernatzika prisostvovati noben belokožec. Raziskovalec pa je imel srečo, da je ob tej priliki spoznal tudi mrtvaški kult melaneziškega ljudstva in je prikončil v skrivnostne predstave teh ljudi o življenju po smrti.

Dr. Bernatzik nadaljuje svojo pot, ki pa jo močno ovirajo česti potresi, ki razgubavajo kraje skozi katere potuje. Poleg temu kani raziskovalec še nadalje prodirati v te kraje in priti v osrčje ozemlje, kjer teče zibel ljudstev.

Knjigarna 'GlasNaroda'

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18 Street New York, N. Y.

POVESTI in ROMANI

Humorske, Groteske in Satire, vezano 80
broširano 60

Agitator (Kersnik) broš. 50
Andrej Hofer 50
Beneška vredevalka 35
Belgrajski biser 35
Beli meščen 40
Bela noč, mali junak 60
Božično darovi 33
Božja pot na Bledu 20
Božja pot na Šmarni gori 20

Cankar:
Grešnik Lenard, broš. 70
Mimo življenje 30
Moje življenje 75
Romantične duše 60

Balkansko-Litvanske vojne 30
Balkanska vojna, s slikami 25
Boj in zmaga svet 20
Blagajna Velikega vojvode 60

Boy, (roman) 65
Burska vojna 40
Beatnik dnevnik 25
Carovnica 25
Cvetina Borogradska 45
Cvetke 25
Čebela 25

Črtice iz življenja na kmetih 35
Drobiz, in razne povesti — Spisal M. H. H. 60

Dekle Eliza 40
Dalmatinske povesti 35
Dolga roka 50
Do Ohrida in Bitolja 70
Doll z orožjem 50
Dve silki: — Njiva; Starša (Meško) 60

Derica Orleanska 50
Duhovni boj 50
Dedek je pravil; Marinka in kraljica 40

Elizabeth 35
Fajfajoli ali cerkev v Katakombah 45
Fran Boren Trenk 35
Filozofska zgodba 60
Fra Diavolo 50
Gospodarica sveta 40

Gostilne v stari Ljubljani 60
Grška Mytologija 1.50
GRUNT, roman 75
Gusarji 30
Gusar v oblačih 40
Hadži Murat (Telstel) 40

Hči papra, vez. 1.50
Hektorjev meč 50
Hedrika 40
Hudi časi, Blago dolo, veselolga 75
Hulana (Kmetova) 40
Hudič (H. H. H.) 35

Jabljansko slike, Hišni lastnik, Trgovec, Kupčijski stražnik, Uradnik, Jezični doktor, Goslinar, Klepetalje, Natakarcia, Duhovnik, itd. 60

Lov na čeno (roman) 30
Lucifer 1.50
Marjetica 50
Materino srce 40
Moje življenje 75
Mali Lord 30

Milijonar brez denarja 75
Marina, kršičanski deček iz Libana 35
Mladik raziskovalec lastni stopi 75

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi

z velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla-

bih razmer tako priza-

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na-

ročnino točno.

Uprava "G. N."

SEX APPEAL

Ta anglo-ameriška beseda, ki bi jo prevedli morda z besedo "privlačnost spolov", označuje, v kratkem povedano, lastnost neke osebe, da v osebi drugega spola s samo svojo navzočnostjo zavedno ali nezavedno vznetajo poželje.

Te lastnosti ali sile nimajo vsi ljudje; mladost in lepota, nista edina čimtelja, ki tvorita to privlačnost, mnogi mladi in lepi možje in žene nas ostavljajo popolnoma hladne; že ta vsakomur znana dejstva nam kažejo, da je sex appeal med lastnostmi nekaj posebnega. Moški in ženske, celo najkorektnjši, se dajo v svojih dejanjih voditi po nesavednih simpatijah, manj toliko kakor po razumnih razlogih. V vseh primerih pa bodo dajali prednost med dvema človekoma drugega spola tistemu, ki ima tisto skrivnostno lastnost, dasi je vrednost drugega človeka morda večja. Tako je sex-appeal važen element družabnega življenja in vreden, da ga malo preučimo, dasi se moramo že vnaprej zavedati težavnosti tega početja.

Rekli smo, da lepota ni brezpozvojen čimtelj spolne privlačnosti in to je tem očitnejše, ker je pojem lepote nemogoče opredeliti. Kar je Evropejci vrhunske ženske lepote, je Kitajcem morda istovetno z žensko zgodoto in narobe; kar so smatrali nekoč za lepo, smatramo danes za manj lepo, niti dveh ljudi ni mogoče na svetu, ki bi imela v svojem pojmovanju lepote povsem iste vidike. Je pa neka vrsta lepote, ki ne bo nikoli ostala brez učinka in ki se razlova bolj nego v drugem v enem samem pogledu, nasmehljaju, v kakšnem izrazu vdanosti, nežnosti ali čutnosti. Sa ženske, ki so voljale za grde ali ki niso vznemirjale vsaj nobene pozornosti, pri moških. Hipoma pa se dozdeva, kakor da izžarevajo nekaj neverga, privlačnega. Na zunaj se niso spreminile, saj je na njih isto kakor prej — a vendar ugajajo sedaj vsem. Kako to? Stvar je v tem, da ljubijo in so ljubljene. Ljubezem pa privlačne ljubezem, a obenem povečuje lepoto podžiga ljubosumnost, nečimernost in tekmovalne sile, ljubezem je to, kar imenuje Stendhal "une promesse de plaisir", obljuba radosti.

Poseben znak sex-appeala je tudi nestanovitnost. Resnica je, da nas čestokrat privlačujejo muhasta bitja, ki jim ne pripisujemo povsem zanesljivih čustev. Morda leži vzrok v tem, da smo potrebni v dolgočasno današnje življenje močnih emocij, kakršne so imeli naši barbari predniki v svojem sožitju z naravo, begovi, ljudmi in živalmi, a smo jih izgubili. Muhavost in nestanovitnost nam jih nadomestuje in lov za ljubeznjo, čeprav tudi za bolečino v ljubezni, nam igra isto ulogo kakor navadni lov in vojna v primitivnem življenju. Nobeno pravilo ni seveda brez izjem in so moški kakor ženske, ki jim življenje ni tako prazno, da bi potrebovali podžigajočih učinkov sex-appeala.

Ljudje, ki jim je glavno lastno de-

lo, se zanj bolj malo zanimajo ali ga pa naravnost zavrnajo.

Različne in celo nasprotno so tudi bistvenosti, ki pospešujejo ljubezem pri moškem ali pri ženski. V splošnem ljubi ženska tudi v današnjem času, ko poudarja svojo enakost, v moškem pred vsem silo in avtoriteto, "imponira" ji moški, ki jo zna obvladati. Moškemu povečujejo dražest ženske spet lastnosti, ki zahtevajo od njega, da jo ščiti, tedaj slabotnost, otroškost, neobgljenost. Kakakor vsako splošno pravilo ima tudi to svoje izjeme: so močne ženske, ki potrebujejo slabotnega moža, da ga ščitijo kakor mati otroka; so moški, ki ljubijo le močne ženske. Sex-appeal ima pač svoja čudna pota in ozadja, ki nastajajo tako rekoč iz nespremljivih elementov telesne in duševne pojave kakšnega človeka. Čestokrat pa ima svoj nastanek tudi v vzrokih, ki niso izven človeka. Byron je imel polajavi "Childa Harolda" isti obraz, isti duh, isto telesno lepoto kakor prej. A vendar ga prej ženske niso posebno opazale, literarni uspeh pa ga je mahoma spremenil v dona Juana. Uspeh v življenju je tedaj to, kar človeka napravi prečesto, kar privlačnega tudi v ljubezni — in v tem je morda nasvet za ljudi, ki si privlačnosti žele, a jim je na poti lastni nelep obraz ali boječnost.

VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam

\$1.

in knjige Vam bodo poslale naravnost na dom.

Naročila sprejema:

"GLASNARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

SLONOV GOBEC

Večina ljudi pesna pri slonu samo okla, kako izgleda gobec v notranjstvi, pa nimajo niti pojma, slon nima prednjih zobov, zato ne more jesti mesa. Na vsaki strani čeljusti ima samo po dva gornja in dva spodnja kočnika, ki sta široka kakor človekova roka. Sloni imajo, kakor človek, dva zobna sistema. Kadar doseže slon 14 let, mu prvi zobje izpadajo kakor mlečni človeku. Svojevrsna posebnost slona je jezik, ki visi negiben na dveh konicah in se lahko samo malo privzdigne navzgor ali pobesi navzdol.

Vsakourstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vse naše dolgoletne skušnje Vam zmoremo dati najboljše pojasnila in tudi vse potrebne preskrbite, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zdupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

DEDŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

21

— Kaj pa, mama? Saj vendar moraš že vedeti, da je nova generacija pospravila vse lažjive pomisleke. Zakaj naj bi dekleta ne imela pravice, da svojemu izvoljenemu pokaže svojo naklonjenost, da vidi, kje ima pritožnost. Po mojem mnenju je to popolnoma razumljivo.

— V mojem času bi se vsakdo čutil takemu naziranju.

— Da, mama; v tvojem času so dekleta rajši hodile s sramotljivo povešenimi očmi in so obsedele, mesto da bi si odločno priborile moža. In ravno to bom storila ter ni moreš verjeti.

Oče jo smeje pogleda.

— Skoro bi te občudoval, Jo! Presenetljivo je, kaj vse spraviš na dan. Na bolnem srečanju pač ne boš umrla.

— Bila bi tudi žalostna smrt, nevedna tvoje hčere.

Bojazljivo gleda gospa Melanija svojega moža, ki ji je v takih slučajih pogosto očital pomanjkljivo vzgojo. Danes pa se v njeno začudenje samo smeje.

— Samo glej, ako boš s svojimi modernimi nazori prišla do svojega cilja. Ako pa dr. Bernda ne moreš imeti?

— Onega človeka bi rada poznala, ki bo odklonil roko Jolande Mertensove, nečakinje Jurija Rodenberga. Kaj takega moreš najti samo še v kaki pravljici.

— Moj Bog, Jo, to vendar zveni tako, kot bi ga ti hotela prositi za roko.

Jolanda se glasno zasmije.

— O, uboga mama, rada bi videla tvoje presenečenje, ako kaj takega doživiš na svoji hčeri. Toda tako daleč ni treba priti, da bi z izbranimi besedami prosila dr. Bernda, ako ne hoče poročiti. Saj je še dovolj drugih sredstev, da moškemu pokažem, da sme svojo roko stegniti po meni in v glavo sem si vtepla ravno dr. Bernda in ker je papa, kar je bilo zelo pametno, svoje nasprotovanje opustil, se bo vse lepo izšlo. Dobro, da si ga povabil. To se mora večkrat zgoditi, da bo cela stvar prišla v pravi tir.

— Jo, strašno je, kar govoriš. Mislim, da vsem to govoriš v šali.

— Misli si, ako te to pomiri, mama. Toda da bo dr. Bernd tvoj zet, s to mislijo te bom že sprijaznila.

Obraz gospe Melanije se žalostno zategne. Boječe pogleda svojega moža, kot bi pri njem iskala pomoči proti tako zelo podjetni hčeri. Toda njenega pogleda ni opazil, ali pa ga ni hotel opaziti. S priliznim nasmehom pravi:

— Stari oče ima popolnoma prav, da moraš kmalu priti pod kako nadvlado, Jo, in pod trdno roko moža. Konečno dr. Bernd na najslabši. Zato ga bom tudi včasih povabil.

In tedaj je dobil od Jolande poljub.

— Zelo pameten oče si! Vse moje spoštovanje!

Točno ob določen uri je prišel dr. Bernd. Sicer ni bilo prvih, da je bil gost v tej hiši, toda kadar se je to prej zgodilo, je bil vedno povabljen z drugimi inženirji in višjimi uradniki. Danes je bil Ralf edini gost. Kot vedno, je tudi danes dobro izgledal in je bil neprijetno eleganten. Na njem je bilo mogoče opaziti, da je bil navajen gibati se v dobri družbi. Za gospe Melanijo je prinesel evetlice ter ji jih izročil z globokim poklonom. Ker ga je rada videla, ga pozdravi s priprosto prisrčnostjo. Jolanda pa prične takoj ljubezno govoriti, tako da se je dr. Bernd moral truditi, da se je otepal njene zaupljivosti, ne da bi jo preveč jasno zavračal. Jo mu ni bila prav nič simpatična. Njeno moderno svetovno naziranje je sploščka še prenašala, kadar ga je srečala, ko je hodil v vilo Rodenberga, toda sčasoma mu je to postalo dolgočasno, ko je moral vedno eno in isto slišati iz njenih ust. Sploščka je tudi mislil, da mu ravno slučajno prihaja na pot, toda kmalu je opazil, da preži nanj in mu je slednjič to tudi odkrito priznala.

To mu je pa le malo ugajalo, kajti o ženskah je imel drugačne pojme.

Svoje večkratno čakanje je vtetljila naslednje: — Zelo rada se z vami zabavam in me zelo veseli, ker moramo zaradi boleznih starega očeta tako samotno živeti. Zato me vse sili po vaši družbi.

Kakor je bil Ralf malo nestrpen, je vendar po Jolandinem obnašanju moral sklepati, da se mu nameroma sili.

In čemu mu je prej malo ugajala, se mu je zoprnost do nje sedaj še povečala. Večkrat jo je primerjal z Evo Marijo in vedno je bila primera v prilog Eve Marije.

In ko se je Jolanda tudi sedaj v pričo svojih starišev kazala tako vsiljivo, se Ralf nehoti zganje. Spomni se tudi, da je oče prej povabil posebno poudarjal, da bo njegovo ženo veselilo in še bolj njegovo hčer. Starišem se tedaj ni zdelo prav nič čudno, če je bila proti njemu tako odkrita. Kaj naj bi to pomenilo?

Gospe Mertensova je sicer nekoliko v zadregi skušala Jolandino obnašanje ublažiti, toda oče jo je z mežikanjem in šalami zavrnul. O vsem tem je moral Ralf Bernd premišljevati in spoznal je, da mora biti previden, da ne bi dostojni odnosji med njim in Jolando trpeli.

Pod takimi okoliščinami je za Ralfa poteklo kosilo precej neprijetno. Kuhinja gospe Mertensove je bila sicer izvrstna in tudi Mertens je naročil dobro kapljico, toda Ralf je bil zelo vesel, ko je mogel vstati od mize, kajti Jolandine črne, precej predrzne oči so se komaj odvrnile od njega in vedno mu je poredno mižkala, kakor bi med njima bila kaka skrivnost.

Po kosilu prosi Mertens svojega gosta, da gre z njim v njegovo pisarno.

— Bova pokadila vsak eno cigaro, gospod doktor, — pravi Mertens.

Jolanda pa drzno reče: — Tudi jaz bom kadila, papa, mene ni treba izključiti. Toda oče pravi kratko in odločno: — Do popoldanskega čaja se moraš odpovedati najini družbi. Jo, pogovoriti se morava o trgovskih zadevah in pri tem razgovoru ne potrebujeva nobene mlade dame.

Jolanda se černo obrne in nekaj godrnja pred se, kar pa ji vse ni pomagalo.

Ko sta bila sama, prične Mertens precej odločno, toda prej je še premislil, kako daleč more iti pri Berndu s svojo zaupnostjo. Bernd pa je v mislih korakal z njim in je svojo vlogo dobro igral, da je bil Mertens popolnoma prepričan, da je pripravljen za vsako nesramnost, samo da se mu izplača.

Ker je Ralf Henriku vse zaupal, je mogel danes precej odločno govoriti. Zato je Ralf rekel Mertensu, da mu mladi Dornau ne ugaja preveč, da se je pa zadnje čase precej zavzel zanj na posebno željo gosпода Rodenberga. Rad pa se stavi Mertensu na razpologo ter se bo natančno ravnal po njegovih navodilih.

Mertens naglo skoči v Berndovo past ter pove marsikaj nepremišljenega, in če se tudi prizadeva, da bi se previdno izrazil, je iz njegovih besed bilo vendar jasno, da ne zahteva nič manj, kot da Ralf Bernd zapelje mladega Henrika Dornau v razuzdanost. S tem je upal, da si bo mladi Dornau nakopal kako holozen, da bo izrazil svoje moči in bo njegova delovna moč zlomljena.

(Dalje prihodnji.)

IZVOR PREMOKA

Moderna kemija zelo vneto proučuje premog, ker si obeta, da bo utegnila na podlagi teh raziskovanj uporabljati premog ne samo kot kurivo, temveč tudi sirovino za druge svrhe. Pred vsem po ji je seveda potrebno, da prouči, kako je premog sploh nastal. V tem oziru nikakor še nismo o vseh skrivnostih poučeni.

Dočim so smatrali v najstarejših časih premog za rudnino, ki se nahaja na zemlji od vsega početka, kakor pač vse rudnine, se je razširilo sredi 16. stoletja mnenje, da gre za zgoščeno zemeljsko olje. — Skoraj istočasno se je rodila tudi teorija, da so bile rastlinske snovi, pred vsem les, izhodni material za premog. Točni dokaz za to teorijo pa sta podala tri stoletja pozneje skoraj istočasno Anglež Hutton in Nemec Link. Danes nihče več ne dvomi, da je to naziranje pravilno, dasi so do najnovejšega časa bili misli, ki so zagovarjali tudi druga mnenja, n. pr. to, da je premog vulkanskega izvora.

Tudi morske rastline (haluge itd.) so smatrali za prvotno obliko "črnega demanta". O rastlinah, ki jim pripada ta čast, pa so nas dovolj jasno poučili rastlinski odvisi v plasteh, ki pokrivajo premogove žile, rastlinske okamenine v premogu samem itd. Črni premog sestoji v glavnem iz okamenelih ostankov tropskih rastlin oz. dreves iz vrst praproti, kalamit, presle itd., krajinsko sliko formacije rjavega premoga pa so obvladovali pred vsem iglavci, kakor mamutova drevesa in močvirne eiprese, poleg smrek, jelk, borov, a tudi že hrasti, javorji, kostanji, bukve itd.

Dočim smo torej dovolj poučeni o tem, katere rastlinske vrste so kumovale premogu, še danes ne vemo zanesljivo, iz katerih rastlinskih delov in po katerem procesu je premog nastal.

Stara teorija, po kateri se rastlinski material spremeni v soto, iz te v rjavi premog, iz tega v črni premog in končno v antracit in celo grafit, je naletela na velike dvome. Šele z razvojem kemije rastlinskih snovi smo dobili jasnejši vpogled v način tega nastajanja. Kakor znano, sestojijo rastline razen iz vode in pepela (rudniških soli) v glavnem iz celuloze in zato so smatrali najprvo to za praobliko premoga.

Po najnovejši teoriji pa je celuloza premalo odporna, da bi se predolgo upirala napadom bakterij. Vsekakor pa je dosti manj odporna nego lignin in zato je ta poleg drugega sirovinskega materiala glavni tvorilec premoga. Po Wachsmannovih raziskovanjih tvorijo premog tudi produkti trohnenja, ki se sestavljajo iz dušikaste sintetične snovi ta: njih mikroorganizmov. Drugi raziskovalci pripisujejo velik pomen spet plastem, ki krijejo premogovne plasti.

Kakor vidimo, je teoritika o premogu zelo pestra in mnoga naziranja si naravnost ugovarjajo, a to tem bolj dokazuje, da izvor premoga ni tako lahka reč in da bo treba še nekaj dela, preden ga bo mo mogoče razumeti.

OTROVANI VRELCI

Pred kasacijskim sodiščem v Rimu se je pravkar zaključil zanimiv proces proti hotelskemu podčetniku Torellu Cappelliniju, ki ima v zdravilišču Praechiji blizu Pistoje penzijo za tujce "Appennino". Obenem je mož lastnik zdravilnega vreleca "La Freda", zaradi katerega je zdravilišče zaslovelo daleč naokoli. Ta vrelec napaja zdravilišče in njegove kopalne bazene s svojo zdravilno vodo.

Poleti 1927 je bilo zdravilišče Praechia naravnost oblegano od gostov, domačih in inozemskih. — Vrelec "La Freda" pa daje samo neko gotovo količino vode. Za dva do trikratni obisk ne zadostuje.

Njegov lastnik si je zaradi tega izmislil nenavaden načrt, da bi pomnožil dohodke sebi in kraju. Dal je napraviti v bližini vreleca "La Freda" vodnjak in je iz njega napeljal vodo v vrelec. Tako se je zdravilna voda pomešala s karnico. Vode je bilo dovolj, toda njen zdravilni učinek je kmalu opesal.

Vse to pa bi morda še ne bilo izrazilo usodnih posledic, da se ni zgodilo še nekaj drugega. Gostom, ki so pili vodo iz vreleca "La Freda", je nekoga dne jelo prihajati slabo. Na tucete bolnikov je moralo v poteljo, kjer je zdravnik konstatiral trebušni legar. Istočasno je prešla oblast osvoboditi Cappelliniju. Poslali so v Praechio komisijo, ki je dognala, da povzroča legar voda iz vodnjaka, od koder doteka voda v zdravilni vrelec in ga kvari. Vodnjak, ki je dobavljal vrelec vodo, je namreč ležal v bližini greznice.

Cappellini je s svojo grabežljivo vestjo ubil ves tujski promet in rečeno, ki ga je uživalo zdravilišče. 83 gostov je zbolelo na legarju, 16 jih je tudi umrlo. Hotelirja so aretirali. Sodišče ga je obsodilo na šest let ječe, škoda, ki jo je s svojim postopanjem napravil Praechiji, pa ne bo nikoli več popravljena.

ROJSTVO NAPOLEONOVEGA SINA

Viktor Bibel opisuje rojstvo Napoleonevega sina takole: Slednji se je približala Mariji Luizi odločilna ura. 19. marca 1811 je klicel veliki zvon katedrale Notre Dame vernike k 40-urni molitvi in oznanjal začetek poroda Napoleonevega sina. Toda stvar ni šla tako gladko. Nesreča je hotela, da je bila potrebna operacija. Napoleon, ki je ohranil tudi v najbolj krvavi bitki mirno kri, je popolnoma izgubil duševno ravnotežje, ko je videl, kako trpi Marija Luiza. In postavili so ga pred usodno vprašanje, ali naj ohrani zdravniki življenje otroku ali mater. Kaj bi storili, če bi šlo za ženo navadnega Parižana? — Je vprašal Napoleon zdravnika Dubois. — Rabil bi svoje instrumente, — se je glasil odgovor. — Storitve tako, kakor da bi

NA VSE KRAJE RAZPOŠILJAMO ŽE 14 LET GARANTIRANE STAROKRAJSKE KOSE, MOTIKE IN DRUGO ORODJE

— POSTNINO PLAČAMO MI —
Kose "Meteor", garantirane, samo 30 in 32 col dolge \$2.25
Kosiča iz javorovega lesa 2.00
Klepalno orodje, stajersko jeklo 1.75
Brusilni bargamo kamni, veliki 1.50
Liter steklenica 50c; 2 litra 1.25
Ribežni za repo, dva noža 1.25
Plantatce za lesot, male 32—1 velike 3.00
Motike, ročno kovane, velike, stajerske jeklo, ne bošče vseh hoteli ameriških 1.25
Poslajte pošto nakaznico z varovalno na: **STEPHEN STONICH**
BOX 368-G,
CHISHOLM, MINN.

bili v hiši trgovca v ulici Saint Denis, skrbite za mater in otroka, če pa ne morete rešiti obeh, mi ohranite mater, — je ukazal Napoleon.

Napoleonu je bilo mnogo lažje na rojstvu prestolonaslednika, vendar je pa zmogala v njem ljubezen do žene in spoštovanje do matere. Marija Luiza je v svojih pisnih večkrat zagovarjala očeta, da se nikogar ne boji, ko je pa zagledala zdravnika s kleščami v rokah, je pa vendarle vzkliknila: Torej, ker sem cesarica, se moram žrtvovati! Napoleon si je prizadeval pomiriti jo in držal jo je za roko. Možu, ki je imel sicer v sebi nekaj nadloveskega, so bile tisti hip odpovedale moči. Mrtvaško bled je odšel v svoj kabinet, kamor so mu morali vsak hip poročati, kako gre operacija.

Končno je prišla vest, da je mati rešena, otrok pa najbrž mrtav. Cesar je planil k postelji svoje žene in ves iz sebe objel Marijo Luizo. Dočim so se vsi sukali okrog cesarice, je ležal novorojenček ob strani na tleh. Šele čez nekaj časa se je zdravnik Corvisartes spomnil, da bi kazalo pogledati, kaj je z otročičkom. Nakopal mu je v usta malo alkohola in ga zvil v toplo odejo. Čez nekaj minut je začel kazati novorojenček znake življenja. Tedaj je pristopil k njemu tudi cesar in ga ves srečen poljubil, potem se je pa vrnil k Mariji Luizi, jo objel in se ji zahvalil, da mu je rodila sina. Potem sta kanceler Cambaceres in maršal Berthier kot najvišji častnik uradno pregledala novorojenega prince. Napoleon je pa stopil k vratom predsobe in zapovedal, naj oznani 101 topovski strel francoskemu narodu, da je dobil prestolonaslednika.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

SLOVENIC PUBLISHING CO.

"GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING
NEWS

19. maja: Statendam v Boulogne
Paris v Havre
20. maja: Conte Grande v Genoa
Bremen v Bremen
Georgie v Cohn
24. maja: Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg
25. maja: Conte di Savoia v Genoa
26. maja: Majestic v Cherbourg
Munich v Havre
Veendam v Boulogne
27. maja: Ile de France v Havre
Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg
10. maja: Europa v Bremen

NAJBOLJŠI
SLOVENSKI ROMAN

"GRUNT"

(Spisal Janko Kač)

kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi

KNJIGARNA
"GLAS NARODA"

Cena
\$1.50

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko
Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Narodite ga pri

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York City

31. maja: Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre
Roma v Genoa

2. junija: Olympia v Cherbourg
Westernland v Havre
Volendam v Boulogne

3. junija: Champlain v Havre
Rex v Genoa
Britannic v Cohn

6. junija: Leviathan v Cherbourg

7. junija: Deutschland v Cherbourg
Berengaria v Cherbourg

8. junija: Lafayette v Havre
Augustus v Genoa
Bremen v Bremen

9. junija: Statendam v Boulogne
Minneapoka v Cherbourg

10. junija: Paris v Havre

14. junija: Pres. Harding v Havre
Majestic v Cherbourg
New York v Cherbourg
Aquitania v Cherbourg

15. junija: Conte di Savoia v Genoa

16. junija: Europa v Bremen
Pennland v Havre
Rotterdam v Boulogne

17. junija: Britanik v Cohn
Ile de France v Havre

20. junija: Ile de France v Havre

21. junija: Veendam v Boulogne
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre

23. junija: Olympia v Cherbourg
Minneapoka v Havre
Veendam v Boulogne

24. junija: Champlain v Havre
Rex v Genoa
Bremen v Bremen

27. junija: Leviathan v Cherbourg

28. junija: Berengaria v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg

29. junija: Conte Grande v Genoa

30. junija: Majestic v Cherbourg
Statendam v Boulogne

1. julija: Paris v Havre
Lafayette v Havre

3. julija: Europa v Bremen

5. julija: Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg
Deutschland v Cherbourg

7. julija: Ile de France v Havre

8. julija: Conte di Savoia v Genoa

11. julija: Bremen v Bremen

12. julija: New York v Cherbourg
Olympic v Cherbourg

14. julija: Rotterdam, Rotterdam

15. julija: Champlain v Havre
Rex v Genoa
Berengaria v Cherbourg

18. julija: Leviathan v Cherbourg

19. julija: Champlain v Havre
Albert Ballin v Cherbourg

20. julija: Majestic v Cherbourg

21. julija: Paris v Havre
Europa v Bremen
Statendam v Boulogne

26. julija: Lafayette v Havre
Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre

27. julija: Bremen v Bremen

28. julija: Veendam v Boulogne
Ile de France v Havre

29. julija: Aquitania v Cherbourg

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pu vel Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

... SKUPNA ... POTOVANJA

pod osebnim vodstvom

V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDEČIMI PARNIKI:

"ILE DE FRANCE" preko Havre ————— 27. MAJA
Potem še izlet dne 17. JUNIJA
Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 101.23
za tja in nazaj pa samo \$ 182.00

AQUITANIA preko Cherbourg ————— 5. JULIJA
Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 102.34
za tja in nazaj pa samo \$ 182.00

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglasí in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

